

Պ Ր Ո Մ Ե Թ Ե Ի Ս Ա Ր Ձ Ա Կ Ո Ւ Ա Ծ

Թ Ա Տ Ե Ր Ա Ք Ե Ր Թ Ո Ւ Ա Ծ Չ Ո Ր Ս Ա Ր Ա Ր Ո Վ

Ա Ր Ա Ր Ա .

Տեսարանը կը ներկայացնէ Հնդկաց Կովկասի սառնապատ ժայռերուն մեջ խորխորատ մը: Պրոմիթիւս ժայռի մը կապուած կը սեսնուի: Իր ոտքերուն քով նստած են Պանքա եւ Իօֆէ: Գիշեր ե: Գործողութեան ընթացքին յոյսը սակաւ կը հեղուի:

ՊՐՈՄ.— Ո՛վ Միապետ Աստուածներու եւ Գեւե-
րու, նաեւ բոլոր Ողինքերու,
Բաց ի Մէկէն, որ կը լինուն աշխարհներն այն լու-
սավառ ու թաւալուն,

Չոր դուն ու ես ճիւղն՝ տարող զոյակնէն էն,
Անքուն աչքով կը դիտենք...: Տես երկիրն այս,
Գերիններովդ բազմաճրտի, զորոնք դո՛ւն
Կը վարձատրես՝ ճերպորութեան, աղօթքներու, օրհ-
ներգութեան

Եւ տըքնութեան ու ջախջախուած բիւր սիրահրու
փոխարէն,

Երկիւղով ու ինքնատեղեմամբ և անպարտուղ յոյսերով.
Մինչդեռ ինձ որ ոսոխդ եմ, ածօթ քեզ որ թոյլ
տըւիր,

Ատելութեամբդ կուրցած, որ իշխե՛ճ ես ու յաղթե՛ճ
Թշուառութեանս եւ ընդունայն վրէժիդ:

Երեք հազար տարիներ, անքուն անցած ժամերով,
Եւ վայրկեաններ՝ ճիշտ սուր ցաւով բաժնւած,
Մինչեւ որ ա՛լ տարի կը թուին,— առանձնութիւն
ու տանջանք,

Արհաւիրահանք, վըհատութիւն, — ասո՛նք են ի՞նչ
կայսրութիւնս,

Շա՛տ աւելի փառաւոր՝ բան այն զոր դուն կը դիտես

Անբաղձալի գահոյքէդ, դո՛ւն, ո՛վ Աստուած ճեճագոր:
Եթէ զիջած ըլլայի ճասնակցելու բռնակալ
Իշխանութեանդ ածօթին, աճենաղօ՛ր կ'ըլլայի, ե՛ս
ալ, ոչ թէ հոս կախուած,

Գտնուած՝ պատին այս լիբան, արծիւներո՛ւն իսկ
անձերձ,

Սեւ, ցուրտ, ճեռեալ եւ անչափ, ուր ոչ ձէկ բոյս
իսկ չըկայ:

Ոչ ձէկ ճիջատ, անասուն, կեանքի ոչ ձէկ ձեւ, կամ
ձայն.

Վա՛յ ինձ, աւա՛ղ, վա՛յ ինձ, ցա՛ւ, ցա՛ւ ընդճիշտ,
ցա՛ւ յաւիտեան:

Ո՛չ փոփոխուած, ո՛չ հանգիստ, ո՛չ յոյս, սակայն կը
տոկած:

Կը հարցընեմ ես երկրին՝ իր լեռները չզգացի՞ն.
Կը հարցընեմ երկրնքին՝ աճենատես արեւն արդեօք
չըտեսա՞ւ.

Յետոյ ծովուն, անդորր եւ կամ փոթորկոտ,
— Երկնից բստուերն յարափոփոխ՝ աստ փրուած—
Խուլ ալիքներն օրհասս արդեօք լըսեցի՞ն:

Սառնակոյտե՛րը սողուն կը խոցեն զիս անընդհատ,
Իրենց լուանի սառնութեամբ բլրերդներուն սէգերով.
Շղթաներըս փալիւրուն, իրենց կիզիչ պաղութեամբ,
ուկորներըս կը կրծեն:

Թեւաւոր շունն երկընքին. շրթունքներդ պղծելով
Իր կըտուցը թոյնով ճը, որ իբր չէ, կը բղբտէ

Սիրաւըս. յետոյ՝ ոգիներ, անձեւ, կուգան թափառիլ,
— Երազներու աշխարհէն ընտելիչներ ծահատիւ—

Կը ծաղրեն զիս: Երկրաշարժի դեւերն հրաճան կը
ստանան,

Պրկել գաճերն՝ վերքերուս ճէջ կոտտացող

Երբ ժայռերը կը ճեղքուին ու կը գոցուին
վերըստին,
Մինչ իրենց գոռ անդունդներէն ոռնալով դարս կը
խուժեն
Ողինները ճլրրիկին, սաստկացնելով թաթառին
Կառադուծիւնն ու զիս սո՛ւր կարկուտի ճը կ'են.
Թարկեն:
Եւ սակայն ծի'շտ կը սիրեմ թէ՛ ցերեկը թէ՛ գիշերն,
Ի՛նչ փոյթ թէ ձին Հալեցնէ առաւօտեան եղեամբը
Եւ թէ ձիւնն ալ, աստղալից, ծովն ու դանդաղ
բարձրանայ
Կապարագոյն արեւելքէն. զի այն ասե՛ն է որ ա-
նոնք կը բերեն
Այն թեւազուրկ, սողուն ժամերն՝ որոնց ձին,
— Ինչպէս ճըռայլ քահանան զըժկածակող զոհը
յառաջ կը քրշէ—
Պիտի ստիպէ քեզ, ո՛վ անդուծ ղեհապետ, որ տ-
րինը Համբուրես
Ի՞նչ այս տոգոյն ոտքերուս, որոնք յայնժամ կրնային
քեզ կոխստել.
Եթէ երբեք արհամարհանք չըզգային այդպէս ին-
կած, ըստրուկ ձէկո՛ւ ճը Հանդէպ:
Արհամարհա՛նք... ո՛չ, կը խըղճած քու վըրադ:
Ի՛նչ կործանում պիտի Հալածէ քե՛զ, անպաշտ-
պա՛նդ, երկինքին ձէջ անսահման...
Հողիդ ի՛նչպէս, սոսկումով, իր խորքին ձէջ ճեղ-
քըւած,
Դըժոխքի ճը պէս կըլաին իր պիտի քու ձէջըդ
բանայ...:
Յաւով կ'ըսեմ, ո՛չ Հրճուանքով, զի չեմ տեսնու
այլ եւս,
Ինչպէս երբեմն, երբ տառապանքն իմաստուն չէր
ըրած զիս:
Անէճքը զոր քու վըրադ կարդացի, ե՛տ կը կոչեմ:
Դո՛ւք, ո՛վ լեռներ, որոնց գո՛ռ արձագանդը բազ-
մաձայն,
Զրկէժներու փրփուրի՛ն ձէջէն անէճքս Հնչեցուց,
Դո՛ւք, ո՛վ գետեր սառնապատ, ցուրտին շունչէն
խորշոմներով լըճացած,
Որ թրթռացիք իմ ձայնէս, յետոյ դողով սողացիք
Հնդկաստանի ձէկ ծայրէն ձիւնն. ու դուն, ո՛վ օ՛դ
ճաքբափայլ,
Որուն ձէջէն կ'անցնի արեւն՝ անձառագայթ աշ-
լուծով,
Դո՛ւք, ո՛վ արագ թաթառներ, որ կշռաւոր թեւերով,

Համր ու անշարժ կախուցաք աչդ անդունդին վե-
րեւ լուռ,
Մինչ ահեղ շանթ ճը, ձերինէն ալ շառաչուն, եր-
կրագունտը օրորեց.
Արդ՝ եթէ խօսքս՝ իր ուժն ունէր այն ասե՛ն,—
Թէպէտ ա՛յնքան փոխուած եմ, որ աճէ՛ն ձէկ չար
բաղձանք
Մեռած է ձէջս, եւ յո՛ւշն իսկ ատելութեան չեմ
պահած—
Թող այսօ՛ր ալ ունենայ:
Ի՛նչ էր անէճքս, ամենքդ ալ լըսեցիք երբ խօսեցայ:

ԱՌԱՋԻՆ ՁԱՅՆ (Լեռներէն)

Երեցս երեք՝ Հարիւր Հազար տարիներ,
Երկրաշարժը իբրեւ ճահիճ՝ ունեցանք.
Յաճախ, որպէս՝ ճարդեր ահո՛վ զալարուն,
Կը սարսէինք ամենքս ալ մեր բաղձութեամբ:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՁԱՅՆ (Աղբիւրներէն)

Մեր ջուրերը փայլակներէն ցածքեցան,
Եւ դառն արեան արասներ մենք ունեցանք:
Կոտորածի ճիւղերու ձէջ վաղեցինք մենք անբարբառ,
Անցնելով շատ քաղաքներ, նաեւ վայրեր անբընակ:

ԵՐՐՈՐԴ ՁԱՅՆ (Ողէն)

Ես պճնեցի անապատներն երկիրին,
— Երբ ան ծընաւ— գոյներով որ չունէին.
Եւ վեհանորդ Հանգստութիւնս ալ յաճախ
Վրդովուցաւ Հծծիւններով փեռեկտիւ:

ՉՈՐՐՈՐԴ ՁԱՅՆ (Փարառներէն)

Այս լեռներուն ձէջ դարերով անդադրած
Սըլացած ենք. սակայն ոչ ձէկ օրոտում,
Ոչ սա Հեռուի Հրաբուխին աղբիւրները բոցեղէն,
Ոչ ալ ուժ մը երկնային ու երկրային
Զարմանքէ Համր ըրած չէր մեզ բընաւին:

Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն Ձ Ա Յ Ն

Ու մենք երբեք չէինք Հակած մեր կատարներն ա-
լեւոր,
Ինչպէս ի լուր քու իւրովիքիդ ձայներուն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՉԱՅՆ

Այդպէս հունչ ծը, ծինչ աչդ ատեն, ձենք երբեք
 Չէինք տարած ալիքներուն հնդկական:
 Նաւաղիդ ծը, որ կը նիրհէր ծովուն վերայ բարձ-
 րագոռ,
 Ընդոստ ցատկեց վերնայարկէն, օրհասալին անձ-
 կութեամբ,
 Լըսեց, լեռայ աղաղակեց. «Եղբւի ինձ...».
 Եւ ալեաց պէս խելագարած, ան ձեռաւ:

ԵՐՐՈՐԴ ՉԱՅՆ

Երկրէ երկինք բարձրացող նրճան ահեղ խօսքերով
 Անդորրութիւնն իմ կայսրութեան չէր փեռեկառած
 զեռ երբեք:
 Երբ իր վերբը գոցուեցաւ, խաւարն՝ հանգոյն արկնի՝
 Լոյսին վերայ կը կենար...:

ՉՈՐՐՈՐԴ ՉԱՅՆ

Ետ քաշուեցանք, կըծկլւած, զի երազներ կործանման
 Մեզ փախուստի ծառնելով դէպի սառած բա-
 րայրներ,
 Լըռեցուցին ձեզ այսպէս... եւ այսպէս...
 Մեզի համար թէպէտեւ լըռութիւնը զրթութք է:

Երկիր.— Եւ քարայրներն անբարբառ, բլրունե-
 րուն ժայռաւոր,

«Թշուառութիւն» գոչեցին,
 Մինչ արձագանդ կուտար երկի՛նքը պարապ,
 «Թշուառութիւն»: Ովկէանին ալիքներն ալ ծիրանի,
 Ցածաքն ի վեր ձագըլցելով, խարաղանոց հովերուն
 դէժ գոռացին,

Եւ ազգերը դալկահար, «Թշուառութիւն» լրսեցին...:

ՊՐՈՄ.— Ես լրսեցի ձայներո՛ւ հունչ ծը, բայց ո՛չ
 ձայնը զոր

Երձակեցի ես ինքըս: Մա՛յր, դո՛ւն եւ քու զա-
 ւակներդ,

Կ'արհամարհէք ան որուն կածքն աննրկուն թէ
 չըլար

Արածագիլին կատաղի, ամենազոր ուժին դէժ.
 Դուն եւ անոնք, բոլորդ ալ, վաղուց կորած կ'ըլ-
 լայիք,

Ինչպէս ձեզը կը ցնդի աչդուն շունչէն հողմալար:
 Չէ՞ք ճանչնար զիս, Տիտա՛նն եժ. որ օրհասն ի՛ր
 թուճք կանգնեց

Ձեր այլապէս ամենայաղթ թշնամուն դէժ:
 Դուք, ո՛վ ճարգեր ժեռուա կուրծքով, դո՛ւք ո՛վ
 զիտեր, ձիւնով սընած,
 Որ կ'երեւիք շոգիներու ձէջէն սառած, վարը. հե-
 ուն, խորն հովտին,
 Որուն թաւառ ծառերուն ձէջ եւ շրջէի ատենօք,
 Ատիային հետ ձէկտեղ, անոր սիրուած աչքերէն
 կեա՛նք ըծպելով.

Ձեզ համակող ուղին ինչո՞ւ կ'արհամարհէ հաղորդի
 Ինձ հետ, ես որ՝ առանձինըն կեցուցի
 — Ինչպէս ձէկն որ զեւերու կառապան ծը կը
 կեցընէ, —

Ուժն ու կեղծի՛քն անոր որ միահեծան կը տիրէ,
 Եւ որ հիւժեալ ըստրուկներու ողբերով
 Կը լեցընէ ձեր ձութ ձորերն ու ձեր հեղուկ անա-
 պատներն:

Ինչո՞ւ զեռ չէք պատասխաներ, եղբայրներ:

Երկիրը.— Ձեն յանդգնիր...

ՊՐՈՄ.— Եյդ անէժքը ես դարձեա՛լ լրսել կ'ուզեմ,
 ձեզձէ ո՞վ

Կը յանդգնի: Ո՛հ, ի՛նչ շըշուկ ծ'արհաւարի վեր
 կ'ելէ.

Հաղիւ ձայնի նրճան է. ճիջոցին ձէջ կը թնդայ,
 Ինչպէս կայծակն ալ կը թնդայ ու կը յածի չըղար-
 կած:

Խօսէ՛. Ոգի՛, անգործարան քու ձայնէդ
 Կը հասկընած ես ճիւղն՝ թէ կ'ձօտենաս դուն ինձի,
 Ու կը սիրեժ: Ի՞նչպէս ես դաշն անիժեցի:

Երկիրը.— Ինչպէ՞ս կրնաս դուն լրսել,
 Դուն որ լեզուն ձեռեալներուն չես գիտեր:

ՊՐՈՄ.— Բայց կենդանի՛ ոգի ճ'ես. իբր այն դուն
 ինձ հետ խօսէ՛:

Երկիրը.— Ձեժ յանդգնիր կեանքի նրճան քեզ
 խօսիլ,

Վախնալով որ երկնից արքան անողորմ
 Կը լրսէ եւ զիս կը կապէ անիւի ծը տանջանքի,
 Շատ աւելի տաժանելի, քան այն որով կը թաւալիժ
 ես հիժա:

Նրբամիտ ես ու բարի. եւ այս ձայնը թէպէտեւ
 Աստուածները չեն լրսեր, բայց Աստուծո՞ւ ձեժ ես
 դուն,

Ձի ազնիւ ես 'ւ իմաստուն. արդ ունկընդդէ՛ր լրջութեամբ:

ՊՐՈՄ.— Ուղեղիս ձէջ, աղօթօրէն, ըստուերներու պէս տարած:

Զարհուրելի ճրտածաւանդ, արագ ու հո՛ծ, թեւ կ'առնեն:

Կը նըւաղի՛մ, ինչպէս ձէկը սիրոյ գիրկը հեշտարար, Ստիպան հաճոյք չեմ ըզգար:

ԵՐԿԻՐԸ.— Ո՛չ, կարող չես դուն լըսել, որովհետեւ անծա՛հ ես.

Եւ այս լեզուն ծիծիա՛յն ծա՛հկանացուաց ծանօթ է:

ՊՐՈՄ.— Իսկ դո՛ւն, ո՞վ ես,

Զա՛յն ճեղանուշ:

ԵՐԿԻՐԸ.— Երկի՛րն եմ ես, ճայրըդ որուն երակներուն ձէջ քարուտ,

— Մինչեւ յետին ծիղը ծառին երկնաբերձ,

Որուն բարակ տերեւները սառ օդին ձէջ դողացին—
Հրճուանքն էր որ հոսեցաւ, արիւնի պէս ճարմի
ճը ձէջ կենդանի,

Երբ դուն ելար իր կուրծքէն, ամպի ճը պէս փա-
ռաշող,

Ոգի ճը խո՛ր ցնծութեան: Եւ զաւակներն իր հիւժ-
եալ,

Ի լուր ձայնիդ՝ վերցուցին ճակատներնին գետնա-
քար՝

Պիղծ փոշիէն, եւ ահե՛ղ բռնակալը, սոսկումով,
Տժգունեցաւ ճինչեւ որ իր շանթն հոս քեզ
չղթայեց:

Տե՛ս ճեր շուրջի լուսավառ բիւր աշխարհներն թա-
ւալուն.

Բընակիչներն անոնց տեսան թէ ի՛նչպէս
Լոյսն իմ գունտիս նըւաղեցաւ անսահման
Երկինքին ձէջ, ու ծոփն ալ՝ անօրինակ ճրրկով՝
Վեր կանգնեցաւ. եւ ձիւնափայլ լեռներէ,
— Երկրաշարժէ պատառուն,—

Նոր հուր ճիր բաշն հրէշայլին

Յնցեց երկնից ձէջ բարկածայթ, եւ կայծակ ու ո-
ղողուճ

Աւերեցին արտ ու դաշտ. կապոյտ փուշեր ծաղ-
կեցան

Քաղաքներու ձէջ, յետոյ, բիւր դողոջներ անսըւաղ,
Սողոսկացին հեւալով դահլիճներու ձէջ շրքեղ,

Մինչ ժանտալտին ու սովին՝ ճարդ, անասուն, ճը-
ճինքեր,

Զո՛հ կ'ըլլային, եւ ծառերն ու բոյսերն ալ՝ սեւ
ախտին:

Յորեններու, ճարգերու, այգիներու ձէջ այնքան
Անքանցելի, թունաւոր, վայրի խոտեր աճեցան,

Որ կասեցաւ աճումին, զի ցածքած էր իմ տըկար
Կուրծքս իր վիշտէն: Եւ նօսը օդն ալ, որ շունչս է,

Եպականած էր ախտովն ատելութեան ճօր ճը որ
Զայն փրչած է իր զաւկին կործանչին վրայ: Լըսեցի

Անէճքդ, այո՛. այն զոր դուն՝ եթէ երբեք չես յիշեր,
Ի՞նչ ծովերըս անհամար ու գետերըս բիրաւոր,

Ինչպէս լեռներս ու այրերս, եւ հովերն ու օդն
անհուն,

Եւ բազմութիւնն հաճօրէն ճեռեալներուն անբարբառ,
Կը պահեն դեռ խընածով, որպէս յուրթ ճը թան-
կագին:

Այդ ահաւոր բառերուն վըրայ գաղանի հրճուանքով
Ու յոյսով ճիշտ կը խորհինք, առանց խօսիլ զօ-
րելու:

ՊՐՈՄ.— Յարգելի Մա՛յր, ամէն ինչ որ՝ ինձ
զատ՝

Կենդանի է ու կ'տառապի, քեզէ սփոփանք ճը կը
ստանայ:

Մօղիկներն ու պըտուղներն, ինչպէս ձայներն հեշ-
տալուր,

Սերն ալ — թէեւ փախըստեայ — արգիլուած են ինձ
համար:

Բայց կ'աղաչեմ, գէթ խօսքերս՝ ինձի դուն ճի՛
զըլանար:

ԵՐԿԻՐԸ.— Պիտի ըստին: Մինչ Բաբելոն դեռ
քարուքանդ չէր եղած,

Զըրպաշտ ճոզն՝ իմ զաւակըս վախճանեալ,
Հանդիպեցաւ պարտէզի՛ն ձէջ իր շրջող պատկերին:

Միայն ինքն էր ճարդոց ձէջ՝ որ այդ տեսիլքն ու
նեցաւ.

Վասն զի պէ՛տք է գիտնաս դուն՝ թէ կեանքի եւ
ճահուն

Երկո՛ւ աշխարհ՛ կայ, ճին այն՝ որ կը տեսնես, իսկ
ճիւսն ալ,

Դամբաններուն ներքեւ ուր կ'ապրին ստուերները
անոնց

Որ չեն ճեռած տակաւին, ու կը սպասեն ճինչեւ որ
Մահուածք իրար ճիւսնան 'ւ ալ չըզատուին իրար՝ է:

Հոն են ճարդոց երազներն ու քրճածին անուրջներն,
Ամէն ինչ որ հաւատքի՛ն ըստեղծումն է, ամէն ինչ

Որուն Սերը կը ցանկայ, ճեւեր ահեղ, տարօրէն,

Վըսեմ եւ կամ գեղեցիկ: Իսկ դուն կախումս՝ ես
այդտեղ,

— Ըստուեր ձը սոսկ, գալարուն — թաթառաքնակ
լերանց ճէջ.

Հոն են բոլոր աստուածներն, ու հաճօրէն իշ-
խաններն

Աշխարհներուն անանուն, ծախանաւոր, աշաղին
Ուրուականներ, դիւցազներ, անասուններ ու ծարղիկ,
Դեմոգորգոնն՝ աշուելի՝ ճըռայլութիւն՝ եւ յետոյ,
Ա՛ն՝ գերագոյն բըռնակա՛ն՝ իր դաճուն վրայ ու-
կեմաւ.

Ասոնցմէ ձին, ո՛վ Որդի՛, պիտի անէձքըդ կրկնէ
Ձոր ամենքն ալ կը յիշեն: Կանչէ՛ ո՛վ որ դուն
կ'ուզես,

Գո՛ւ ոգիդ կամ՝ թէ կամիս՝ Արաճաղղի՛ն իսկ ոգին,
Հաղէսը կամ Տիփոնը, կամ ձեճաղոյն աստուածներ
Որ անկուճէդ վերջ ծընան, բաղձարեղուն Ձարիքի
Ծոցէն եւ որ դիտապատ կը կոխոտեն զաւակներս:
Հարցո՛ւր, անոնք՝ ըստիպեալ՝ բեզ պատասխան
պիտի տան:

Գերագոյնին վրէժն աչղպէ՛ս պիտի անցնի յաղ-
թական

Ըստուերներու ճէջէ սին, ինչպէս քամին անձրեւոտ
Կ'անցնի լըքուած դրան ճէջէն պալատի ձը կոր-
ծանաճ:

ՊՐՈՄ.— Մա՛յր, թող ոչի՛նչ որ չար է
Անցնի կրկին շրթունքէս,
Կամ շրթունքէն ո՛ր եւ է ճէկու ձը որ նըճանս է.
Արաճաղղի ուրուակա՛ն, ելի՛ր եւ ինձ երեւէ՛:

Ի Օ Ն Է

Թեւերուս տակ ծածկըւած են ականջներս,
Ու թեւերուս տակ պահուած են աչքերս ալ.
Սակայն անոնց թերատուերէն արծաթեալ
Եւ ըստփոխ փետուրներուն ընդճէջէն,
Կը տեսնեմ Ձե՛ւ ծու կը լըսեմ հոճ ձայներ:
Երանի՛ թէ քեզի չարիք չըհասնի,
Ո՛վ վիրաւո՛ր բաղձախոց,
Որուն քով մենք, այսպէս արթուն, շարունակ,
Մեր քաղցրհոգի քրտո՞ սիրոյն, կը հսկենք:

Պ Ա Ն Թ Է Ա

Ըստարեկրեայ թաթառներու ձայնն է այդ,
Շարժի, հուրի եւ պատառուն լեռներու:

Ձարհուրելի է ձայնին չափ, Ձե՛ւն ալ, իր գոց ծի-
րանի

Աստեղահիւս ըզգեստով:

Մական ծուռնի բաց սսկեգոյն՝

Իր երակոտ ձեռքին ճէջ,

Որ կ'ամբարցնէ դանդաղասահ ամպին վրայ

Իր քայլերը սիգածեմ:

Դաժան է դէճքն, այլ զօրաւոր ու հանդարտ,

Նըճան ճէկու ծուր չարութիւն կը գործէ

Եւ ինք անոր չ'ենթարկուիր:

ԱՐԱՄԱՅՈՒՆ ՈՒՐՈՒԱԿԱՆ. — Ինչո՞ւ դադանի դո-
րութիւններն այս տարօքէն աշխարհին
Հոս բերին զիս — արեկար, դատարկ ուրուական —
Մըրրիկներով ահռելի: Ի՛նչ հնչումներ անսովոր,
Շրթներուս վրայ կը յաճին, այնքա՛ն տարբեր այն
ձայնէն

Որով ձեր ցեղն անարին, իր ճահատիպ բարբառով,
Խաւարին ճէջ կը խօսի: Ո՛վ ես, հըպարտ տա-
ռապո՛ղ:

ՊՐՈՄ.— Պատկե՛ր ուհեղ, անշուշտ քեզի կը նըճանի
ա՛ն որուն

Ըստուերը դուն կ'արտացոլաս: Տխա՛ն են.

Իր թշնամին: Ըսէ՛ խօսքերն որոնք լըսել կ'ու-
զեմ ես,

Թէպէտ ոչ ճէկ ճըտածում կ'ոգեւորէ ձայնըդ սին:

ԵՐԿԻՐԸ.— Մըտիկ ըրէ՛ք — թէեւ պէտք է ձեր
արձագանդը լուռ ծընայ —

Դո՛ւք, գորշ լեռներ՝, հին անտառներ՝, ոգերը՛նակ
աղբիւրնե՛ր,

Դո՛ւք, քարայրնե՛ր ձարգարեից, դո՛ւք, կղզիներ
շրջապատող գետակնե՛ր,

Յընճացէ՛ք որ պիտի լըսէք ինչ որ կարող չէք
ըսել:

ՈՒՐՈՒԱԿԱՆ.— Ոգի ձը զիս կը գրաւէ եւ իճ ճէջս
կը խօսի.

Ան կը պատուէ զիս ինչպէս հուրն ամպրոպը կը
պատուէ:

ՊԱՆԹԷԱ.— Տեսէ՛ք ինչպէս իր հըղօ՛ր նայուածքը
զէ՛պ վեր կ'ուզդէ,

Ու երկինքը կը սեւնայ:

ԻՕՆԷ.— Կը խօսի, ո՛հ, պահցեցէ՛ք զիս:

ՊՐՈՄ.— Ես անէճքըս կը տեսնեմ, գրուած ըլլար
ան կարծես

Անոր շարժմանց ձեջ հըպարտ. յանդուգն, հաստատ
նայումս քին,
Ատելութեան ձեջ հանդարտ, վըհատութեան ձեջ
ժպտուն
Որ ինքզինքը կը հեգնէ: Խօսէ՛ սակայն, ո՛հ, խօսէ՛:

ՈՒՐ ՈՒՆ Ա. Կ. Ա. Ն. (1)

Դե՛ւ, ասպարէ՛ղ կը կարդամ քեզ, հանդարտ ձիտ-
քով եւ հաստատ.
Ինչ չարիք որ կրնաս գործել, կը հրաժայեմ որ ընես:
Վա՛տ բըռնակալ աստուածներու եւ ճարդոց,
Մէկ էակ ճը կայ ձիայն՝ որուն կարող չես յաղթել.
Օ՛հ, տեղացո՛ւր պատուհասներդ հոս վըրաս,
Ախտ ճահաշունչ, ցընորական սոսկումներ,
Թող ցուրտն ու տաք զիս կրճատեն փոխիւիտիս,
Եւ թող ցատուճդ ըլլայ փայլակն, հատու կարկուտն,
ու անթիւ
Լեզուններն ճիւղաներուն, որ կ'արշաւեն ամպրոպ-
ներով տերիչ:

Այո՛, կրցամ չարիքդ ըրէ՛, ամէն բանի կարող ես.
Բաց ի անձէդ եւ կամքէս՝ բոլոր գոյից վըրայ քեզ
Իշխանութիւն տըլի. օ՛հ, աշտարակէդ օղակն
Թող գան արագ չարիքներդ ճարդոց ցեղը կործանել,
Եւ քու հոգիդ չարակամ՝ խաւարին ձեջ թող շարժի
Անոնց վրայ որ կը սիրեմ:
Ատելութեանդ ճայրագրոյն
Ցանջանքները կը կոչեմ, իմիններուս վրայ եւ իմ,
Անքուն ցաւի ճառնելով իմ դըլուխըս անխոնարհ.
Որքան ատեն որ իշխես, դո՛ւն, երկընքի բար-
ձանց ձեջ:

Բայց դուն որ Տէր եւ Աստուած ես,
Որուն հոգին այս վիշտերու աշխարհն հաճայն կը
լընու,
Որուն առջեւ կը խոնարհին, երկիւղով ու պաշ-
տուճով,

Երկինքի եւ երկրի արարածներն ամենայն,
Կ'անիծեմ քեզ, ո՛վ յաղթական թշնամի՛.
Տառապողի ճ'անէճքը թո՛ղ քեզ փարի,
—Իր տանջողի՛ն— ինչպէս խիղճի խայթ ճ'ահեղ,
Մինչեւ որ քու Անհունութիւնդ ըլլայ

Պատճառն ճը թունաւորեալ օրհատի,
Եւ Զօրութիւնդ ամենայաղթ՝ ցաւի պըսակ ճ'որ
կառչի
Տարրալուծուող ուղեղիդ, նըճան այրող ոսկիի:

Հոգւոյդ վըրայ կուտակէ՛, այս անէճքին շընորհիւ,
Չար արարքներ, եւ յետոյ, յաւերժօրէն տանջըւէ
բարութիւնը տեսնելով,
Որոնց երկուքն ալ անհո՛ւն են, ինչպէս եւ ան-
հո՛ւն են

Տիեզերքը, դուն եւ քո՛ւ ճենութիւնդ ինքնատանջ:
Թէեւ հիճա, դահուղ վրայ,
Հանդարտ ուժի պատկեր ճ'ես դուն ահաւոր,
Պիտի հընչէ ժամը սակայն, որ ատեն՝
Պիտի՛ երեւաս այն ինչ որ ես ներքնապէս,
Եւ բազում վատ ոճիրներէ վերջ ունայն,
Քու յամեցող անկուճիկ պիտի ամօթն հետեւի
Ժամանակին ու ճիջոցին ձեջ անեղր:

ՊՐՈՄ.— Ասո՞նք էին իմ բառերս, ո՛վ ճընո՛ղ իմ:
ԵՐԿԻՐ.— Ասոնք էին արդարեւ:

ՊՐՈՄ.— Օ՛հ կը զղջամ, խօսքն արագ է եւ ունայն.
Վիշտը պահ ճը կոյր կ'ըլլայ, այդպէս նաեւ էր
ի՛ճա ալ.

Ձեճ ուղեր որ ո՛ր եւ է ապրող էակ տառապի:

ԵՐԿԻՐ

Վա՛յ ինձ, ափսո՛ս, վա՛յ է ինձ,
Որ վերջապէս պիտի յաղթէ Արաճաղդ:
Յաճա՛ք ու ճո՛վ, ողբացէ՛ք, բարձրադաղակ հեճ-
քերով,
Երկրի սիրտը պատասուն ձեզ պատասխան պիտի
տայ:

Ողբացէ՛ք, ո՛վ ոգիներ կենդանեաց եւ ճեռելոց,
Ձեր ապաստանն ու ձեր պատնէջն ինկած է եւ
յաղթըւած:

Ա. Ռ. Ա. Զ. Ի. Ն. Ա. Ր. Չ. Ա. Գ. Ա. Ն. Գ.

Ինկած է եւ յաղթուած...

ԵՐԿԻՐ ՈՐԴ. Ա. Ր. Չ. Ա. Գ. Ա. Ն. Գ.

Ինկած է ան յաղթուած...

Ի Օ Ն Է

Մի՛ վախնաք, սո՛սկ տաղնապ ճըն է վաղանցուկ.

(1) Պրովերբերի անեճքը կ'արտասանէ:

Ո՛չ, Տիտանը պարտւած չէ տակաւին,
Տեսէ՛ք սակայն սա ձիւնապատ, երկժանի
Լեռան վիհէն երկնագոյն,
Մէկը կուգայ այս պահուս,
Շեղ հովերը, բարձանց ձէջ՝ կոխոտելով՝ իր սակի
Մուճակներովն ոտքերուն,
Որ կը փայլին ծիրանի փետուրներու տակ, ինչպէս
Փրփրակըր ձը որ ներկուած է վարդագոյն արիւնով:
Աջ ձեռքով վեր է բռնած
Գաւազան ձը օձապատ:
ՊԱՆԹԷՒԱ.— Հէրձէան է ան, Արամազդի
Պատգամաւորն աշխարհածեմ:

Ի Օ Ն Է

Եւ ո՛վ են այս հիւրաներու վարսերով
Ու երկաթեայ թևերով
Էակաները, հովերն ի վեր ծագելցող,
Ձորոնք Աստուած, խոժոռ դէմքով, կը զսպէ.
Գոլորշիներ կարծես ըլլան բարձրացող,
Ազնւակալի, անհաշուելի՝ բազմութիւն...:

Պ Ա Ն Թ Է Ա

Արամազդի փոթորկալի շուներն են,
Ձորս արիւնով ու հեծքերով կը կերակրէ շուայօրէն,
Երբ ան նըստած՝ իր տմկեղէն կառքին վըրայ ծը-
ծըմբեայ,
Դուրս կը խուժէ սահմաններէն երկինքին:

Ի Օ Ն Է

Ձանոնք հիմա ձեռնալներէն ազագուն՝
Նո՞ր ցաւերու կը տանի որ ճարակին:

Պ Ա Ն Թ Է Ա

Տիտանն հաստատ կ'երեւայ, ինչպէս ծիշտ, բայց՝
ո՛չ հըպարտ:
Ա. ՃԻԻԱՂ.— Օհօ՛, կեանքի հոտ կ'առնեն:
Բ. ՃԻԻԱՂ.— Նայի՛ճ անգամ ձ'աչքե՛րուն...:
Գ. ՃԻԻԱՂ.— Պատերազմէն վերջ թռչունին զի-
շակեր՝
Դիակներու կոյտ ձը ինչ բոյր որ ունի,
Նոյնն է զինքը տանջելու յո՛յսն ինձ համար:

Ա. ՃԻԻԱՂ.— Պատգամաւոր, կը յանդիմանի՞ս յա-
ճենալ.

Ուրախացէ՛ք, դո՛ւք ո՛վ շուներ զըժոխբի.
Կրնայ ըլլալ որ ձեզ՝ Որդին Մայայի
Կեր ու զբոսանք տայ շուտով. երկար ատեն ո՞վ
կրնայ հաճոյ ըլլալ Աստուծոյ:

ՀԵՐՄԷՍ.— Վերադարձէ՛ք աշտարակնիդ երկաթեայ,
Կըճըրտեցէ՛ք հօւրի, ողբի գետերուն քով ձեր ակ-
ռաներն անսընունդ,

Գերիո՛ն, ե՛լ, եւ դո՛ւն, Գորգո՛ն,
Դուն՝ Քիմերա՛, եւ դուն ըՍփի՛նքս, նրբաժիտը դե-
ւերուն.

Դուն որ տըւիր Թէբէին երկնից զինին թունաւոր,
Անընական սէրն, ինչպէս Ատելութիւնն, աւելի՛ ան-
բընական քան ծիւսը,
Ձեր գործն անոնք պիտի տեսնեն:

Ա. ՃԻԻԱՂ.— Օհ՛ զըթութիւն, զըթութիւն. ծի՛,
ծի՛ դուն ետ զրկեր ձեզ.
Կը ձեռնինք ձեր փափաքով:

ՀԵՐՄԷՍ.— Ուրե՛նք լուռ կճկանցէ՛ք:
Ո՛վ տառապո՛ղ ահաւոր,
Քեզի կուգած, ակամայ, բոլորովին ակամայ,
Մըղուած՝ վըսեմ հօր կամքէն,
Նոր վըրէժի վըճիւն ծի՛ գործ զընելու:
Աւա՛ղ, վըրադ կը խըղճա՛ճ եւ ինքըզինքս ալ
կ'ատեն

Որ չեմ կրնար աւելին: Քեզ տեսնելէ վերջ երբոր
Նա կը դառնամ, պահ ձը ինձ երկինք զըժօխք
կ'երեւայ,

Եւ քու ծաշած դէմքըդ զի՛ս կը հալածէ, ցայդ
ու տիւ,

Մեղադրանքի ժըպիտով: Իճաստուն ետ, հաստա.
տամիտ ու բարի,

Բայց դուն ի դո՛ւր կը ծառանս առանձին
Պայքարելու Տիրոջ դէմ, ինչպէս ձեզի կ'աւանդեն—
—Նաեւ երկար ժամանա՛կ տակաւին պիտ'աւանդեն—
Սա լամբարներն անաղօտ՝ որ կը չափեն, կը բաժնեն
Տարիներու վազքը խոնջ, որձէ փախուստ չըկայ
բնաւ:

Այս պահուս իսկ, ծիտքէ չանցած ցաւերու
Տարօրինակ զօրութեամբ, Տանջարբը կը զինէ իշ-
խանները Դըժոխքին
Որ կը Դիւթեն յամբաշարչար տոժանքներ:

եւ իմ պաշտօնս է զանոնք աշատեղ բերել, ինչ-
պէս եւ

Ուրիշ զեւեր ալ խաղալս, խորամանկ ու կատաղի,
Որ անդունդին ձէջ կ'ապրին, եւ թոյլ տալ որ քեզ
տանջեն:

Սակաճն աշգպէս թող չըլլա՛յ: Պաղանիք ճը կայ
քեզ ծանօթ,

Միա՛յն քեզի՛ բոլոր ապրող էակներէն,
Որ կարող է փոխանցե՛լ ձականն անհուն երկինքին,
եւ Գերագո՛յնն աստու վախով շրփոթած է ներկայիս:
Բառեր հազցու՛ր գաղտնիքիդ, եւ թոյլ տա՛ւ որ իր
զահուն

Փարի իբրեւ քեզ ձիջնորդ, խոնարհեցո՛ւր դուն
հոգիդ

Պաղատանքով, իբրեւ թէ աղերսարկու ճ'ըլլայիր
տաճարի ճը ձէջ շրքեղ,

Ու քու սիրտիդ ձէջ գոռող, թող քու կամքդ
ճընրադրէ,

Որովհետեւ շահերու եւ հեղութեան շընորհիւ,
Կ'ընտանենան ամենէ՛ն կատաղիներն, հըզօրներն...

ՊՐՈՄ.— Չար ծիաքերը՝ բարիքն իսկ իրենց բնու-
թեան կը փոխեն.

Ինչ որ ունի, ե՛ս աըւի. եւ փոխարէն՝ զիս կապե՛ց:
Տարիներով, դարերով, ցերեկ, գիշեր, փոյթ չէ թէ
Մորթըս կ'այրի արեւէն, կամ լուսնափայլ գիշերով
Ձիւնը ձաղիս կը կառչի՛ իր բւերդեայ թեւերով,
Մինչ իմ ցեղըս սիրական կոխան կ'ըլլայ օտարու
Իր խորհրդոց գործադիր պաշտօնէից ձիջո՛ւ:

Բըւնակալին սըւած վարձքն՝ ահա այս է: Արդար է
Ան որ չար է, բարիքի յարգը անշուշտ չի գիտեր.

Եթէ աշխարհ ճ'իսկ իրեն նըւիրուի կամ լարեկա՛մ
ճ'ունենայ զոր կորսնցնէ,

Ատելութիւն ու երկիւ՛ղ կրնայ ըզզալ, կամ ամօթ,
բայց ոչ երբե՛ք երախտիք:

Իր իսկ գործած չարիքի՛ն հաճար ան զիս կը
պատմէ.

Բարութիւնը, իր աչքին, ձեղադրանք ճ'է սայրասուր,
Որ փուշերով կ'ընդձիջէ թեթեւ քունը վըրէժին:

Հըսպատակի՛լ. բայց գիտե՛ս թէ փորձել իսկ չեճ
կարող,

Քանի որ ձէ՛կ բան ճը կայ, զոր ան ինձմէ կը
սպասէ,

եւ ես կրնամ իրեն տալ—այն գաղտնիքը կենսական
Որ ճարդկային գերութեան դատակնի՛քն է ճահապու,

եւ Սիկիլեան սուրին պէս, ճագէ կախուած, կը զողայ

Իր թաղին վրայ: Ու երբե՛ք ես զայն պիտի
չըյայտնեճ:

Թող ուրիշներ շողոմե՛ն Ոճ'իրն, երբ ան զահակալ
Մ'է կարճատեւ զօրութեամբ: Ապահով ալ ե՛ն ա-
նոնք,

Որովհետեւ երբ յաղթէ Արդարութիւնն, իր գործած
Չարիքներուն վըրայ գո՛ւթ,

Ո՛չ թէ պատիժ, պիտի թափէ արցունքով.

Մեղանչողներն՝ իր վըրէ՛ժն արդէն լուծած պիտ'ըլլան:
Համբերութեամբ կը սպասեճ վարձահատուց այն
ժամին,

Որ աւելի ձօա է այժմ՝ յան երբ խօսիլ ըսկըտանք:
Բայց զըժոխքի շուներուն հանած ժըխո՛րը լրսէ՛.

Յապագուճէ վախի՛ր դուն. տե՛ս երկինքը կը քաճ-
նայ Հօրըդ խոժու երեսէն:

ՀԵՐՄԷՍ.— Երանի՛ թէ երկուքս ալ — ես պատ-
ժելէ, դուն ցաւէ—

Խընայուէի՛նք: Անդամ ճ'ալ՝ պատասխան տուր
դուն ինձի.

Արածազղի պետութեան վախճանը ե՛րբ է. գիտե՛ս:

ՊՐՈՄ.— Սա գիտեճ որ պէտք է դայ:

ՀԵՐՄԷՍ.— Աւա՛ղ, կարող չե՞ս հաշուել

Տարիները քու ապագայ տանջանքի՛դ:

ՊՐՈՄ.— Պիտի տեսն Արածազղին իշխանութեան
հուսատար.

Ո՛չ աւելին, ո՛չ պակասը կը փափաքիճ. չե՛մ
վախնար:

ՀԵՐՄԷՍ.— Կանգ ա՛ւ սակաճն ու սուգուն՝

Յաւերժութեան խորն, ուրտեղ՝ ժամանակը այն որ
ձեզ ծանօթ է իր պատճաթեամբ,

Ինչպէ՛ս նաեւ ա՛ն զոր ձենք ծիաքի թու՛նքով
կ'ըճրըւնենք,

Դար դարու վրայ, կէ՛տ ճ'են սոսկ, եւ ուր ծիաքը
անյօժար՝

Հետեւէլէ կը յոգնի անոր վաղքին անվտիճսն,

Մինչեւ՝ կ'իյնայ ցընորած, կոյր, կորուսած, ան-
պաշտպան:

Թերեւս ան զեւ չէ համբաճ տարիները ճանրաբայլ,
Որոնք պէտք է անցընես տանջանքի ձէջ, ան-
ներեալ:

ՊՐՈՄ.— Թերեւս ոչ ձէլ ճիտք կրնայ զանոնք
հաշուել, բայց կ'անցնի՛ն:

ՀԵՐՄԷՍ.— Բայց եթէ դուն կրնայիր աստուածնե-
ներուն հեա՛ ընդձիշտ

Բընակիլ հեշտ ծոցին ձէջը հըճուանքի:

ՊՐՈՄ.— Երբեք պիտի չըթողու՞մ

Այս խորխորատն անբընակ եւ տաժանքներն ի՞մ
անդիլը:

ՀԵՐՄԷՍ.— Կը որոնչանամ քու վրայդ, աւա՛ղ,
բայց եւ կը խղճամ:

ՊՐՈՄ.— Դուն երկինքին ինքնատեաց գերիներ-
բո՛ւն վրայ խղճա՛:

Եւ ոչ թէ ի՞մ, զի ճիտքիս՝ ձեջ բազմած է անայլայլ
Խաղաղութի՛ւնն, ինչպէս որ՝ լոյսն արեւուն ձեջ
կ'իշխէ:

Որքա՛ն խօսիլն է ունայն. կանչէ դեւերն, ո՛ն,
այստեղ:

ԻՅՆԷ.— Ո՛հ քո՛յր ի՞մ, տե՛ս, ըսպիտա՛կ հուր ձը
ձինչեւ տրծատներն

ճեղքած է սա հաստաբե՛րձ ծայրին՝ ձիւնով ծած-
կըւած,

Եւ անդին ալ սաստկութեամբ կը գոռայ շանթն
Աստուծոյ:

ՀԵՐՄԷՍ.— Աւա՛ղ պէտք է հնազանդի՞մ, իր ինչ-
պէս եւ քու խօսքիդ.

Բայց սիրտիս ձեջ խղճի խա՛յթը կախուած է ծան-
րօրէն:

ՊԱՆԹԷԱ.— Տե՛ս, երկինքի գաւակն ի՛նչպէս իր
թեւաւոր օտքերով

Արշալոյսին շեղ լոյսն ի վար կը սուրայ.

ԻՅՆԷ.— Քո՛յր սիրելի, աշուրներդ փետուրներովդ
ծածկէ՛,

Զի տեսնելով ձի՛ գուցէ ձեռնիս. կուգան, ո՛հ,
կուգան.

Կը ձըթագնեն ձընունդն օրուան իրենց անթիւ
թեւերով,

Խորքն անյատակ, ծահուան պէս:

Ա. ՃԻԻԱՂ.— Պրոծեթե՛ւս:

Բ. ՃԻԻԱՂ.— Տխա՛ն անծա՛հ:

Գ. ՃԻԻԱՂ.— Ո՛վ Երկինքի գերիներուն ախոյեա՛ն:

ՊՐՈՄ.— Այն զոր ձայն ձը զարհուրելի կը կոչէ,
Պրոծեթեւը, այստեղ է, շղթայակապ Տխա՛նը:

Ի՞նչ եւ ո՞վ էք, դուք ո՞վ ձեւեր զազրելի.

Այդքան տրգեղ ուրուականներ չէին ելած դեռ երբեք
Դըժօխքէն ուր կը վըրտան հրէշներն՝ աճե՛նքն ալ

ձընունդ

Արամազդի ճշտաճախող ըստեղծագործ ուղեղին...:

Մինչ կը զիտե՞մ այսպիսի կերպարաններ զարշելի,

Ինձ կը թըւի թէ տակաւ ես ալ անոնց պէս կ'ըլլամ,

Ու կը խնդամ, կը նայի՞մ, հաճակութեամբ ծառայի՞:

Ա. ՃԻԻԱՂ.— Պաշտօնեանե՛րն ենք երկիւղի ու
ցաւի,

Յուսովըրէպ երազներու, ատելութեան, կասկածի
Ու ճընայուն Ոճի՛րի: Եւ ինչպէս որ բարակներն՝
անդունդներէն, լիճերէն,

Կը հալածեն որսն հեծեծուն, վիրաւոր,

Մենք ալ նոյնպէ՛ս կ'հետապնդենք աճէն ինչ

Որ կ'արտատուէ, կ'արիւնի եւ կը շնչէ,

Երբ ձե՞ծ Արքան զայն ձեր կաճքին կը ճատնէ:

ՊՐՈՄ.— Ո՛հ, բի՛ւր ահեղ բնութիւններ, ձեկ ան-
ուան տակ ծածկըւած,

Կը ճանչնամ ձեզ. այս լիճերն լ'արձագանդներն ալ
գիտեն

Ձեր թեւերուն ճըթութիւնն ու շրկահիւնն.

Ինչո՞ւ ոսկայն ձեր պղզալի անձերէն

Ա՛լ աւելի խորշելի լեզեղներ կաղծելով, վեր կու-
գաք դուք անդունդէն:

Բ. ՃԻԻԱՂ.— Մեզ այդ ծանօթ չէր. քոյրեր, ու-
րախացէ՛ք, ցնծացէ՛ք:

ՊՐՈՄ.— Կարելի՞ է որ ձեկն ի՛ր տըձեւութեամբն
ալ հրճուի:

Բ. ՃԻԻԱՂ.— Գեղեցկութիւնն հեշտանքի, սիրա-
հարներն հրճուանքով

Կը լընու երբ իրարո՛ւ կը նային, նո՛յնպէս եւ ձենք:

Մինչ գալիահար քրծուհին կը ձնրադրէ որ վարդեր

Հաւաքէ իր տօնակա՛ն պսակին հաճար ծաղկահիւս:

Վարդին բոսորն եթերեան՝ կարծիր կուտայ այ-
տերուն.

Այնպէս ալ ձեր զոհերուն ծակատագիր օրհասին
Շո՛ւքն է որ ձեզ ձեւ կուտայ եւ ձեր շուրջը կը

պատէ.

Ապա թէ ոչ Գիշերուան՝ ձեր ձօրը պէս, ձեւ
չունինք:

ՊՐՈՄ.— Կը խնդամ ձեր ուժին վրայ, ինչպէս ու-
ժին եւ անո՛ր որ ձեզ այստեղ ուղարկեց:

Կ'արհամարհեմ ի որապէս: Օ՛ն, թափեցէ՛ք ցաւե-
րու յորդահոսան բաժակը:

Ա. ՃԻԻԱՂ.— Դուն կը կարծես թէ քեզ սակոր առ
ոսկոր

Ու ջիղ առ ջիղ պիտ'յօշոտե՞նք՝ կըրակի պէս լսա-
լիզելով քեզ ներսէն:

ՊՐՈՄ.— Յաւն ի՞մ տարրս է, ատելութիւնն՝ ինչ-
պէս քուկդ.

Անձիջապէս պատառեցէ՛ք զիս, ի՛նչ փոյթ:

Բ. ՃԻԻԱՂ.— Ի՜նչ, այդ անկույ աչքերուդ մէջ
նայելով,
Կը կարծես վրայ պիտի ծիայն խնդա՞նք ձեռք:
ՊՐՈՄ.— Ես ո՛չ թէ ձեր արարքն է որ կը կշռեմ,
Այլ ձեր տաժանքն, ինչու որ դուք չարեր էք:
Անգութ էր այն զօրութիւնն, որ ձեզ՝ կամ ձեզ նը-
մանող թշուառներու կեանք տըւաւ:
Գ. ՃԻԻԱՂ.— Կը կարծես թէ ձեռք քու մէջ
պիտի ապրինք ձի առ ձի,
Կենդանական կեանքի պէս, եւ թէ՛ թէեւ կարող
չենք
Խաւարեցնել հոգիդ ո՛ր կը վառի ներսդ, այլ սակայն,
Պիտի բնակինք անոր քո՛վ, ինչպէս խուժան
ճաղմը կուտ,
Վրդովելով ամենէ՛ն իմաստունին հանդիսան իրկ,

Կամ թէ ծիտքիդ մէջ խոհե՞ր պիտի ըլլանք սար-
սափի,
Եւ աղշահար սիրտիդ շուրջ՝ յոռի բաղձա՞նք, կամ
խրթին
Երակներուդ մէջ արի՞ւն, օրհասի պէս սողոսկուն:
ՊՐՈՄ.— Բայց դուք ատոնք է՛ք արդէն:
Եւ սակայն ես կը ձընամ տէրն իմ անձիս ու
կ'իշխեմ
Զիս չարջարող այս ներքին ընդդիմաճարտ ուժերուն,
Ինչպէս որ երբ կ'ապստամբի դժոխքը՝ Զեւս կ'իշ-
խէ ձեզ:

Փ. Պ. ՇԼԼԻ

Թարգմ. ՅԼԿՈՒՅ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

(Շարունակելի)

Վ Ե Ր Ե Լ Ք

Լեռան վրայ էինք:
Հսկայ կայմի մը գազաթիւր բարձրա-
ցած մանուկներու նման: Գօրֆու կղզին
ցոկանաւ:
Լեռը — Բանթօքրաթօր թիւ Այ Տէ-
քաս — դեռ մենէ վեր գոց էր, իր գա-
զաթով:
Հարթ գետնի մը վրայ էինք մենք:
Մատուռ մը կար կիսափուլ, լքուած անյի-
շատակ ժամանակներէ ի վեր գուցէ: Մա-
տուռ մը, մանիշակներու մէջ: Վախկոտ
հետաքրքրութիւնով ուխտավայրէն ներս:
Ո՛չ ոք: Գտանք քանի մը արեւու ճառա-
գայթներ, բռնուած հիւծախտէ: Կարծես
առաստաղէն կտխուած ըլլային տրամու-
թեան քօղեր: Քանի մը քայլ: Կը շարունք
պատերուն տակ երկիւղածութիւնով: Ո՛չ
ոք կը խօսի: Միաքը աչքին հետ կը բանի
լուսթեան մէջ եւ հոգին կ'իջնէ՛, կ'իջնէ
մինչեւ լեռան խորքը, մէջը, յատակը,

յանուն գերագոյն թռիչքի: Կարծես ըլ-
լանք ստորերկրեայ, հին եկեղեցիի մը մէջ:
Փռքրիկ խորան մը, որ հիւրընկալած է տա-
սը սուրբերու հասած իւղադէմքերը:

Մենք աւելի քան տասը տարագիր ըն-
կերներ ենք: Շէնշող խանդավառութիւնով
բարձրացած ենք լեռը՝ մեր ետեւ ձգելով
երկնեանդ ակօսներ սիրոյ խօսքերու, սի-
րոյ երգերու եւ դեռ այնքան ծիծաղնե-
րու: Ու հիմա տխուր ենք եւ լուռ: Վայր-
կեաններ: Ամենուս սրտին բաժակին մէջ
ինկած է մէյմէկ հրաշալի լուսակաթիլ:
Կը նայինք իրարու խոսվուած աչ-
քերով:

Ու մէկէ՛ն՝

— Ո՛րպիտի հոգեկան եղբայրութիւն,
ո՛րպիտի մտքի ընկերակցութիւն եւ ո՛րպիտի
փափաք իմբական —

Կը սկսինք երգել, պոռթկալ, գաշա-
ղաղակել: